

NIEUW STUFIDECREET EN ACTUELE PROBLEMEN

Standpunt unaniem goedgekeurd op de algemene vergadering van 15-12-2006

De overheid blijkt momenteel naarstig te werken aan een nieuw decreet studiefinanciering, van kleuter tot hoger onderwijs. Op zich is het een goede zaak dat het op jaren tachtig geschroeiende studiebeurzensysteem uit het secundair onderwijs grondig wordt aangepast aan de éénnentwintigste eeuw. En dat in deze modernisering ook het basis en kleuteronderwijs niet worden vergeten. Eigenlijk is het een beetje schandalig dat VVS niet om advies is gevraagd. Aangezien het ons toch sterk aanbelangt, zijn we zo vrij om zelf het initiatief te nemen en ons licht te laten schijnen op deze evolutie en de pijnpunten uit het decreet. We drukken hierbij de hoop uit dat de overheid de studenten toch nog de nodige inspraak zal laten in deze nieuwe fase in de studiefinancieringsontwikkelingen.

1. INTEGRATIE STUDIEFINANCIERING HOGER ONDERWIJS

VVS heeft haar bedenkingen bij de integratie van het luik studiefinanciering in het hoger onderwijs, onder één decreet met de studiefinanciering in het leerplichtonderwijs.

1.1.1. Noodzaak?

VVS begrijpt dat men alles wat studiefinanciering in het leerplichtonderwijs betreft de financiële voorwaarden zoveel mogelijk op één lijn wil brengen met deze in het hoger onderwijs. VVS vindt de mogelijkheid om te werken met '**gezinsdossiers**' een pluspunt aangezien het de procedurele en administratieve rompslomp vermindert. Maar de vraag is of hiervoor een decretale integratie van het luik studietoelagen in het hoger onderwijs, wel echt noodzakelijk is. In onze ogen is de uitdaging van 'gezinsdossiers' vooral een **administratieve aangelegenheid**. Vraag is ook of de pedagogische, nationaliteits- en procedurele voorwaarden wel a priori dezelfde moeten zijn en of dit altijd zonder gevaren is. Daarbij komt dat de onderliggende filosofie waarbij studenten nog steeds in eerste instantie als onderdeel worden gezien van het gezin ook steeds meer achterhaald is.

Tenslotte is de vraag ook of dit nieuwe decreet studiefinanciering **wel zo allesomvattend is als het claimt** te zijn. Bepaalde zaken blijkt men toch niet te willen overnemen uit het hoger onderwijs, zoals de afwezigheid van een leeftijdsgrens. Voor de schooltoelage in het secundair onderwijs, stelt het decreet de **leeftijdsgrens van 22 jaar** (25 jaar voor de vierde graad). Deze lijkt een slechte zaak in het kader van de strijd tegen de ongekwalificeerde uitstroom in het secundair onderwijs. Ook voor bepaalde groepen, zoals nieuwkomers zonder diploma secundair onderwijs of met een diploma dat niet wordt erkend, is deze leeftijdsgrens problematisch. Zeker gezien het studiebeurzenstelsel niet van toepassing is voor cursisten in het **volwassenenonderwijs** of in de centra voor **basiseducatie**.

1.1.2. Complementariteit met studentenvoorzieningen en internationale mobiliteit?

VVS vreest verder dat het uitlichten van het luik studiefinanciering uit het decreet van 2004 geen goede zaak is voor de zo noodzakelijke afstemming met de studentenvoorzieningen van het hoger onderwijs. Het recente *decreet betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap* van 30 april 2004, ging uit van de filosofie dat deze twee zaken samen in één decreet geïntegreerd moesten worden omwille van de beoogde **complementariteit** tussen het centraal geregeld stelsel van studiebeurzen, en de decentraal georganiseerde studentenvoorzieningen. De idee was dat de studentenvoorzieningen via discretionaire¹ maatregelen op het gebied van bijkomende selectieve (financiële) tussenkomsten en universele voorzieningen, de hiaten in het niet-discretionaire Vlaamse studietoelagenstelsel, moesten opvullen. Immers, per decreet kan je nooit voorkomen dat er steeds een aantal studenten met financiële moeilijkheden uit de boot vallen. De laagdrempelige studentenvoorzieningen die dicht bij de student staan, zijn beter geplaatst om maatwerk te leveren en vormen zo het **vangnet** voor wie tussen de mazen van het net glipt in het studietoelagenstelsel. Vandaar ook de **belangrijke afstemming** tussen de dienst studiefinanciering en de verschillende studentenvoorzieningen in het pas opgerichte overlegplatform.

Nog een andere afstemming dreigt verloren te gaan. Naast een luik studiefinanciering, een luik studentenvoorzieningen telt het decreet van 2004 ook nog een belangrijk luik studentenmobiliteit. Dit omvat de voorwaarden en berekening van de **mobiliteitstoelage** in het kader van een Erasmusprogramma. Deze toelage is gebaseerd op de inkomensgrenzen voor de gewone studiebeurzen. De ontmanteling van het decreet van 2004 zal de **coherentie** met de internationale studiefinanciering en de goede afstemming op de inkomensgrenzen voor de studietoelage in Vlaanderen er niet gemakkelijker op maken.

1.1.3. Lange termijnperspectief?

Tenslotte lijkt de integratie ook vooral een korte termijnoplossing. Wanneer (hopelijk op niet zo) lange termijn het beschikbare budget stijgt, dan noopt dit voor het leerplichtonderwijs tot andere keuzes dan in het hoger onderwijs. In het **leerplichtonderwijs** is het lange termijnperspectief de **volledige kostenloosheid**. Aangezien volledige kosteloosheid in

¹ Discretionair wil zeggen met een grote vrijheid om te oordelen of te acteren. In tegenstelling tot niet-discretionaire regels die gebetonneerd liggen en waarvan niet kan worden afgeweken.

het **hoger onderwijs** moeilijker te bereiken valt, zal daar de aandacht vooral moeten gaan naar het systematisch verruimen van de groep studiebeursgerechtigden en het realistisch maken van de studiebeurzen zodat ze de volledige studiekosten dekken. Omwille van de meerderjarigheid van studenten in het hoger onderwijs moet daar op termijn gestreefd worden naar een **ouderonafhankelijke basisbeurs** zodat iedereen kan verder studeren ongeacht de financiële situatie van zijn ouders. Bij een stijging van het budget is éénzelfde decreet studiefinanciering voor alle onderwijsniveaus sowieso onhoudbaar.

2. PROBLEMEN KOPIËREN?

2.1.1. beursbedragen?

De beursbedragen uit het decreet van 2004 worden gewoon *gecopypasted* naar het nieuwe decreet. De huidige maximale beursbedragen dekken² slechts 76% van de studiekosten van een hogeschoolstudent die op kot gaat, en 81% als hij of zij pendelt. Een kotstudent met beurs die aan een universiteit studeert, ziet 80% van zijn studiekosten gedekt. De beurs van een pendelende universiteitsstudent komt voor 98% tegemoet in de studiekosten. Deze dekkingspercentages hebben alleen betrekking op de volledige studiebeurzen, maar niet alle beursstudenten hebben recht op de volledige beurs. De **minimale studietoelage** voor een student in het hoger onderwijs bedraagt bovendien slechts een schamele 210 euro. Dat is minder dan de minimumschooltoelage voor bepaalde scholieren in het secundair onderwijs. De studiekostenmeting waarop deze dekkingspercentages zijn gebaseerd is daarenboven sterk **verouderd** (want gebaseerd op een raming uit 1998). Sinds de laatste meting zijn de studiekosten door stijgende huurprijzen, ICT-evoluties... allicht nog sterk gestegen, waardoor studiebeurzen vandaag nog onrealistischer zijn. Er was een nieuw **OBPWO-onderzoek**³ uitgeschreven om de studiekostenraming te actualiseren, maar deze is door een personeelsswissel stilgevallen en het is onduidelijk of dat project terug wordt opgevestigd. Voor de **tweede keer** op rij dreigt er dus een wijziging of aanpassing van de decretale regeling van studiefinanciering in het hoger onderwijs, **zonder dat deze krenterige beursbedragen worden opgetrokken!** Dat is voor VVS onaanvaardbaar. VVS vraagt dat eerst de resultaten van het studiekostenonderzoek worden afgewacht alvorens deze nu al te krenterige beursbedragen gewoon klakkeloos worden overgenomen!

Bovendien verplichtte het decreet van 30 april 2004 de overheid om minstens **vijfjaarlijks te onderzoeken** of de werkelijke kosten voor het onderhoud van de student en het door hem gevolgde onderwijs aansluiten bij de uitgekeerd studiebeursbedragen. Dat artikel 38 wordt met al het knip en plak- werk trouwens vergeten in het nieuwe decreet. Ook het artikel 34§1 waarbij de overheid er zich toe verbindt om bij het bepalen van de beursbedragen te **streven naar een gelijkschakeling** met de directe studiekosten, wordt vergeten. We hopen tenminste dat dit een toevallige vergetelheid is en het zo snel mogelijk terug wordt opgevestigd! Om toestanden zoals vandaag te vermijden waarbij de kloof tussen studiekosten en studiebeurs steeds groter wordt, vraagt VVS de **automatische aanpassing van beursbedragen aan de vijfjaarlijkse kostenmeting**. Het zou trouwens aangewezen zijn om dit overheidsengagement ook uit te breiden naar de andere onderwijsniveaus.

2.1.2. inkomensgrenzen?

Het nieuwe decreet neemt de inkomensgrenzen die gelden in het hoger onderwijs klakkeloos over. Op zich zijn deze natuurlijk al een enorme **verbetering voor het leerplichtonderwijs** waar deze door jarenlange niet-indexatie voorhistorisch laag bleven. Maar ook de inkomensgrenzen voor het **hoger onderwijs** zijn **nog lang niet** wat ze zouden moeten zijn.

Dat is al langer geweten. Het werd door iedereen vastgesteld bij de opmaak van het decreet van april 2004. Alle democratische partijen erkenden het probleem en namen de eis voor de optrekking van de inkomensgrenzen op in hun **partijprogramma's** voor de Vlaamse verkiezingen van 2004. In het **regeerakkoord** van augustus 2004 beloofde de nieuwe meerderheid alvast om ervoor te zorgen dat meer studenten uit gezinnen met een bescheiden inkomen, in aanmerking kunnen komen voor een studiebeurs in het hoger onderwijs⁴. Ook in zijn discussienota onderwijs en vorming, spreekt Minister Frank Vandenbroucke zich uit voor het optrekken van de minimum- en maximum inkomensgrenzen van de studiefinancieringsstelsels. Maar sindsdien lijkt de eis dood en begraven.

Het **wijzigingsdecreet studiefinanciering** dat in november 2005 in het parlement werd goedgekeurd ging niet in op de grootste verzuchting van studenten en sector. Ook nu weer wordt er in alle talen gezweven over het optrekken van inkomensgrenzen (en beursbedragen). Wordt de studiebeurzenproblematiek in het hoger onderwijs, de **nieuwe loze belofte uit het regeerakkoord?** Nochtans heeft het niet invullen van de belofte om de inkomensgrenzen op te trekken, ingrijpende gevolgen voor de toekomst van vele jongeren...

---

² Bea Cantillon ea, "Student in de 21ste eeuw: naar een alternatieve studiefinanciering" van februari 2006, OBWPO

³ OBPWO staat voor 'onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek' gefinancierd door het departement onderwijs van de Vlaamse overheid.

⁴ Vlaamse Regering, Regeerakkoord 2004: 'Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen', p 41: "We zorgen ervoor dat in het hoger onderwijs meer gezinnen met een bescheiden inkomen in aanmerking komen voor een studietoelage of studiefinanciering"

Recent onderzoek van Bea Cantillon⁵ stelde nogmaals vast dat de inkomensgrenzen die in Vlaanderen bepalen of je beursgerechtigd bent en of je recht hebt op een volledige studiebeurs, hallucinant laag zijn. De maximumgrens maakt dat slechts **één op de vijf studenten** een studiebeurs trekt. En zelfs gezinnen die op of **onder de laagste armoedegrens** leven, krijgen voor hun kinderen in het hoger onderwijs **niet de volledige studiebeurs!** Ook los van de geplande rationaliseringsoperatie is er dringend nood aan een optimalisatie van deze inkomensgrenzen opdat een grotere groep van financieel behoeftige studenten recht zou krijgen op een volledige studiebeurs. De onderzoekers raden aan om zowel de **maximum- als de minimuminkomensgrenzen op te trekken** als om de beursbedragen realistischer te maken. Een status quo bepleiten op basis van dit onderzoek, is de waarheid dan ook geweld aan doen. Nochtans stelt de beleidsbrief 2007 van minister Frank Vandenbroucke dat hetzelfde onderzoek zou aantonen dat het met de studiefinanciering van het hoger onderwijs wel snor zit... In plaats van in de financiering voor de instellingen hoger onderwijs de beursstudenten extra te wegen omdat ze een Proxy zouden zijn voor de groep studenten met doorstroommoeilijkheden - een Proxy die er overigens zwaar naast zit – zouden deze extra middelen de democratisering een betere dienst bewijzen als ze werden aangewend voor de verbetering van het studiefinancieringsstelsel.

Het lijkt dan ook **onverantwoord** om nog langer een status quo te dulden van de veel te krappe inkomensgrenzen voor het hoger onderwijs én ze bovendien klakkeloos over te nemen voor de studiefinanciering voor het leerplichtonderwijs. Tijd om het regeerakkoord eindelijk uit te voeren! Als deze inkomensgrenzen niet voor alle onderwijsniveau's gelijktijdig kunnen worden opgetrokken, dan zou de overheid **op zijn minst een groeipad** moeten voorzien.

2.1.3. fiscaliteit?

Fiscaliteit is geen afdoende parameter om het financieel vermogen te meten, en al zeker niet van dat van de student in kwestie. Het aanslagbiljet is **niet steeds de correcte afspiegeling** van het vermogen. De huidige fiscaliteit zelf kent haar beperkingen (lage belastbare inkomsten voor zelfstandigen, beperkingen tot hoofdzakelijk de arbeidsinkomsten). Daarnaast bestaat er ook het fenomeen van fiscaal intelligente ouders die zich een belastingsconsulent kunnen permitteren en zo een studiebeurs versieren. Bijkomende moeilijkheid bestaat in de maatschappelijke realiteit van **sociologische verschuivingen** in de richting van steeds ingewikkeldere gezinssituaties en samenlevingsvormen. Deze scheppen nog eens extra mogelijkheden om de meest financieel interessante situatie uit te dokteren om toch als beursgerechtigd te kunnen doorgaan. De toegenomen complexiteit maakt het steeds moeilijker om de **achterpoortjes** gesloten te houden en misbruiken te voorkomen.

Ook de **KI-test**, die het kadastraal inkomen mee in rekening brengt voor de berekening van de beursgerechtigdheid is in de loop der jaren stevig uitgehold. Haar corrigerende invloed op de imperfecties van ons fiscale systeem is daardoor sterk afgenomen. Als de overheid de **fiscaliteit als basis** wil behouden voor het studiefinancieringsstelsel, dan moet er prioriteit worden gemaakt van een eerlijkere fiscaliteit, die een **correcte afspiegeling is van het financiële vermogen**.

3. NATIONALITEITSVOORWAARDEN

3.1.1. Zelfde nationaliteitsvoorwaarden voor alle onderwijsniveau's?

Het nieuwe decreet neemt de huidige nationaliteitsvoorwaarden voor studietoelagegerechtigdheid in het hoger onderwijs over. De vraag is of hier éézelfde manier van werken wel een goede zaak is. Immers, het recht op onderwijs is veel sterker verankerd voor wat betreft het **lager en secundair** onderwijs. Het recht op onderwijs geldt voor alle minderjarigen, ongeacht hun nationaliteit. Als er sprake is van **leerplicht**, dan zou het ook de logica zelve zijn dat iedereen de financiële mogelijkheid krijgt om deze plicht op een kwaliteitsvolle manier in te vullen. Dezelfde nationaliteitsvoorwaarden voor alle onderwijsniveau's roepen dus vragen op. **Eenvoud en rechtvaardigheid** gaan niet steeds hand in hand.

3.1.2. Belangrijke groepen nog steeds uitgesloten

De nationaliteitsvoorwaarden voor het hoger onderwijs werden in 2005 nog aangepast aan de uitspraken van het Europees Hof van Justitie, uiteraard een goede zaak. Ze worden ook aangepast aan de **nieuwe asielwetgeving**⁶. Omdat de asielaanvraag van kandidaat vluchtelingen in de toekomst niet langer eerst ontvankelijk wordt verklaard maar binnen het jaar een uitspraak ten gronde zou moeten krijgen, worden de ontvankelijk verklaarde kandidaat asielzoekers

⁵ Bea Cantillon ea, "Student in de 21ste eeuw: naar een alternatieve studiefinanciering" van februari 2006, OBWPO. Ter illustratie de verhouding van de minimuminkomensgrenzen van studietoelagen tot een aantal sociale minima, 2004-2005.

	In % van strenge armoedegrens (50% van de mediaan)	In % van de lage inkomensgrens (60% van de mediaan)
Koppel + 1 kind	93	77
Koppel + 2 kinderen	96	80
Koppel + 3 kinderen	99	82

Bron: Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck, UA.

⁶ De Wet van 15 september 2006 op het verblijfsrecht

uit de nationaliteitsvoorwaarden voor een studiebeurs geschrapt. VVS vraagt toch om **enige voorzichtigheid** aan de dag te leggen voor het geval de belofte voor een uitspraak binnen het jaar, niet kan worden nagekomen.

Anderzijds blijkt de Vlaamse overheid een andere nieuwigheid in de asielwet over het hoofd te zien. Deze voert immers de internationaal al lang gangbare **subsidiare bescherming** in. Dat gaat om mensen die volgende de criteria uit de Conventie van Genève, niet erkend kunnen worden als vluchteling, maar ook niet kunnen worden teruggestuurd naar hun land van herkomst omdat dit hun leven in gevaar zou brengen (bijvoorbeeld in het geval van oorlogen). Deze mensen krijgen een verblijfsstatuut voor bepaalde duur dat na verloop van tijd kan worden omgezet in een verblijfstitel voor onbepaalde duur. Het zal dus in de praktijk gaan om een groeiende groep van mensen die hier voor langere tijd verblijven met zicht op een permanente vestiging. Het lijkt logisch om net zoals in het verleden de ontvankelijk verklaarde asielzoekers, ook voor deze groep de **mogelijkheid niet uit te sluiten** om te studeren met een **studiebeurs**.

Het ontwerpdecreet stelt dat de groep van niet EU-onderdanen over een permanent verblijfsstatuut moet beschikken om in aanmerking te komen voor studiefinanciering. Naast de nieuwe groep van mensen die subsidiare bescherming geniet, bestaan er echter al **verschillende categorieën** mensen die vaak jarenlang in **verblijfsstatuten van beperkte duur** zitten. Bijvoorbeeld mensen die in het kader van een gezinshereniging/vorming zich hier blijvend willen vestigen, (huwelijk of wettelijk samenleven of het laten overbrengen van kinderen...) worden vaak eerst jarenlang in een soort van wachttijd gezet. Ze krijgen telkens een verblijfsvergunning van beperkte duur die telkens wordt verlengd maar pas na enkele jaren wordt omgezet in een verblijfsrecht van onbepaalde duur. Hetzelfde lot valt geregulariseerden te beurt. Ook zij krijgen eerst verschillende jaren lang verblijfstitels van beperkte duur, die pas na verloop van tijd worden omgezet in een permanent verblijfsstatuut. Deze groepen zijn wel allemaal **verplicht om een inburgeringstraject** te doorlopen. Men gaat ervan uit dat ze zich blijvend in ons land zullen vestigen en dat hun integratie maar beter zo snel mogelijk begint. Binnen inburgeringstrajecten krijgen ze de keus tussen een arbeidstraject en een educatief traject. VVS is van mening dat het volgen van onderwijs een goede manier is om op een duurzame manier in te burgeren. Daarom lijkt het aangewezen om deze mogelijkheid om in het kader van een inburgeringstraject verder te studeren ook financieel mogelijk te maken. Groepen met tijdelijk verblijfsrecht maar met een reëel perspectief op permanent verblijf, **mogen niet langer worden uitgesloten** door de nationaliteitsvoorwaarden voor studiefinanciering.

3.1.3. Nationaliteitsvoorwaarden binnen studentenvoorzieningen

Hoewel het decreet zich beperkt tot studiefinanciering, trekt het deze nationaliteitsvoorwaarden ook door naar de toegang tot de selectieve studentenvoorzieningen. Uiteraard kunnen de nationaliteitsvoorwaarden niet beperkter zijn dan deze van de studiefinanciering. Maar ook dezelfde voorwaarden overnemen lijkt in **tegenspraak** met de oorspronkelijke **complementariteitsidee** tussen studentenvoorzieningen en studiefinanciering. Complementariteit wil immers zeggen dat wanneer studenten in financiële moeilijkheden uit de boot vallen bij de Vlaamse studietoelagen, ze toch nog terecht moeten kunnen bij de studentenvoorzieningen. Door dezelfde nationaliteitsvoorwaarden op te dringen aan de studentenvoorzieningen, is het niet mogelijk om hun selectieve voorzieningen open te stellen voor andere groepen. VVS vraagt daarom dat de studentenvoorzieningen zelf de mogelijkheid krijgen om te beslissen over wie recht heeft op toegang tot selectieve voorzieningen. De **discretionaire ruimte** van studentenvoorzieningen moet hier worden gerespecteerd. Het verruimen van de nationaliteitsvoorwaarden maakt dat **studentenvoorzieningen tenminste de mogelijkheid krijgen** om in het licht van hun eigen financiële mogelijkheden ook andere categorieën buitenlandse studenten de toegang kan verlenen tot selectieve voorzieningen.

Bovendien voert de overheid de **koppeling** tussen beursgerechtigdheid en toegang tot selectieve voorzieningen niet consequent door. Ook wie een **studiebeurs krijgt van een ander Bolognaland**, zou in aanmerking moeten kunnen komen voor selectieve voorzieningen. Op de ministeriële conferentie van het Bolognaproces in Berlijn zijn er immers afspraken gemaakt om studiebeurzen en leningen meeneembaar te maken vanuit het land van herkomst naar het gastland en dit ook voor de zogenoemde verticale mobiliteit (dus niet alleen de uitwisselingsprogramma's). De bedoeling was uiteraard om internationale studentenmobiliteit ook mogelijk te maken voor financieel zwakkere studenten en zo een sociaal rechtvaardige hoger onderwijsruimte te creëren. VVS vraagt dat de Vlaamse overheid haar **engagement voor een sociaal Bolognaproces** nu ook consequent in de praktijk brengt.

4. TERUGVORDERINGEN

Het decreet studiefinanciering van 2004 voorzag in de mogelijkheid tot terugvorderingen in het geval de student zich uitschreef uit zijn opleiding. Het decreet maakte echter één belangrijke **uitzondering: de generatiestudenten**.

Deze uitzondering hield rekening met het feit dat er zeer veel studenten die voor het eerst de stap naar het hoger onderwijs zetten, een **verkeerde studiekeuze** maken. Er waren dus nogal wat studenten die zich van zodra ze dat doorhadden, uitschreven. Vaak gingen die wat werken voor de rest van het jaar om het volgend jaar opnieuw te starten in een richting die hen meer lag. Het lijkt bijzonder voorbarig en onrechtvaardig om deze maatregel te schrappen zolang er geen deftig oriënteringsbeleid op poten staat om ongelukken bij de overgang van secundair naar hoger onderwijs zoveel mogelijk te vermijden.

Deze inperking lijkt een ordinaire **besparingsmaatregel**. In elk geval zouden we graag eerst cijfers zien van de vermeende misbruiken die men denkt te moeten uitsluiten.

Deze VVS is **nooit voorstander geweest** van terugvorderen. Vooreerst omdat het een hele brok regelgeving zal zijn voor weinig effectieve terugvorderingen. Verder omdat een terugvordering voor sommige studenten **reële problemen** zal creëren. Ten derde omdat het weer enkel de **eerlijke studenten** zijn die zich uitschrijven, die er uiteindelijk het **slachtoffer** van worden. De uitzondering voor generatiestudenten op terugvordering schrappen, zet studenten ertoe aan zich niet langer uit te schrijven. Dat wil zeggen dat ze zich dus ook niet kunnen inschrijven in de VDAB en de overheid eigenlijk niet echt aanzet tot zinnige tijdsbestedingen. Ten slotte zou het aangewezen zijn om eerst een deftige **kostenbaten-analyse** te maken van deze terugvorderingssystemen.

5. ADMINISTRATIEVE HERORIËTERING EN OUDE/NIEUWE STUDIEPUNTEN

De BaMahervorming en flexibilisering brengen in de praktijk heel wat problemen met zich mee die een snelle oplossing vragen.

In de praktijk blijken studenten die wel slagen en doorstromen het slachtoffer te worden van een **louter administratieve heroriëntering**. Wanneer bijvoorbeeld een eerste jaar gezamenlijk wordt aangeboden en er vanaf het tweede of derde jaar een optie moet worden gekozen, dan herkent de administratie studietoelagen vaak niet dat het om eenzelfde bachelor gaat en er een naadloze doorstroming is geweest. In dat geval worden deze studenten verplicht om voor het tweede jaar hun jokerbeurs aan te spreken. Deze anomalie in het systeem is **onaanvaardbaar** en moet zo snel mogelijk worden opgelost.

Een ander veel voorkomend probleem is een gevolg van de curriculumhervormingen. Studenten die niet volledig slagen voor alle opgenomen studiepunten, komen vaak terecht **in het midden van een curriculumhervorming**. Dat zijn de vroegere IAJ-studenten, de nieuwe GIT-studenten. Daardoor moeten ze in hun bisjaar opeens veel meer studiepunten opnemen dan ze rekenkundig eigenlijk hadden gemoeten indien hun opleiding niet was hervormd. Bijvoorbeeld omdat de studiepunten die ze wel met goed gevolg hadden afgelegd, niet meer worden aangeboden in het nieuwe programma. En omdat er opeens een aantal nieuwe vakken tot het verplichte pakket behoren. Om maar niet te spreken van samenvoegingen van vakken... Het wijzigingsdecreet van 2005 breidde het **jokerkrediet** uit om tegemoet te komen aan veranderingen aan het curriculum en het studieprogramma. Maar dat is intellectueel niet juist. Terecht stelt men in de toelichting bij het decreet dat het toch niet de bedoeling kan zijn dat de beursstudent zelf financieel moet opdraaien voor de gevolgen van een eenzijdige beslissing van zijn of haar instelling om het curriculum aan te passen. Maar ook de jokerbeurs aanspreken voor deze vakken is **geen eerlijke oplossing**, omdat het hun herkansingsmogelijkheden serieus verkleint.

VVS vraagt dat de overheid haar verantwoordelijkheid opneemt en een soort van **amnestiemaatregel** afvaardigt in de vorm van een extra jokerkrediet voor alle studenten die het **slachtoffer** zijn geworden **van de BAMA-curriculumhervormingen**.

CONCLUSIE

VVS is verontwaardigd dat er geen studenteninspraak mogelijk is geweest op het voorontwerp van decreet. We hopen dat er toch nog naar ons zal worden geluisterd en bijgestuurd op de volgende punten:

- MBT de integratie van de studiefinanciering voor het hoger onderwijs in het nieuwe decreet: Deze is volgens ons niet noodzakelijk om één administratief gezinsdossier mogelijk te maken. Het kan ook de belangrijke complementariteit met studentenvoorzieningen en met de internationale mobiliteitstoeslag bemoeilijken. Bovendien bestaat er in het leerplichtonderwijs een ander lange termijnperspectief voor studiefinanciering dan voor het hoger onderwijs.
- Problematisch is dat enkele structurele problemen onopgelost blijven:
  - o De beursbedragen voor het hoger onderwijs zijn nog steeds ondermaats en worden zelfs elke jaar onrealistischer. VVS vraagt dat de beursbedragen kostendekkend worden, dat in de toekomst een vijfjaarlijkse studiekostenonderzoek verplicht blijft. En dat de beursbedragen hieraan automatisch worden aangepast.
  - o De inkomensgrenzen uit het hoger onderwijs zijn voor het leerplichtonderwijs misschien een verbetering, maar ze blijven nog steeds schandalig laag. De minimuminkomensgrenzen liggen zelfs onder de armoedegrenzen! VVS eist dat zowel de maximumgrenzen als de minimumgrenzen zo snel mogelijk worden opgetrokken (ipv ze klakkeloos over te nemen voor het leerplichtonderwijs). Deze belofte uit het Vlaamse Regeerakkoord mag geen dode letter blijven. Het absolute minimum is een groeipad leggen (tot één derde van de studenten studiebeursgerechtigd wordt).
  - o Als de overheid de fiscaliteit als basis wil blijven behouden, moet ze aandringen op een eerlijke fiscaliteit die de correcte afspiegeling is van het financiële vermogen

- De nationaliteitsvoorwaarden worden niet op de juiste manier aangepast. Men vergeet de categorieën mensen met verblijfsstatuten van bepaalde duur maar met zicht op een permanente verblijfsvergunning, zoals gezinsvormers- en herenigers, geregulariseerden, mensen die vallen onder het nieuwe statuut van subsidiaire bescherming.... Deze zijn verplicht om zich in te burgeren. De mogelijkheid om verder te studeren met een studiebeurs mag voor hen niet langer uitgesloten blijven.
- Het klakkeloos overnemen van dezelfde nationaliteitsvoorwaarden voor de selectieve studentenvoorzieningen is in strijd met de beoogde complementariteit tussen studietoelagen en studentenvoorzieningen. Als deze laatste de budgettaire ruimte hebben en het nodig achten, moeten ze de mogelijkheid krijgen om ook voor andere buitenlandse studenten selectieve maatregelen open te stellen. Bovendien vergeet men de koppeling wel wanneer het gaat over studenten uit Bolognalanden, die hun studiebeurs uit het eigen land meenemen (zoals afgesproken). Ook zij moeten de toegang krijgen tot selectieve voorzieningen.
- VVS is gekant tegen de afschaffing van de uitzonderingsmaatregel op de terugvorderingsregel voor generatiestudenten. Deze is voorbarig zolang er geen betere studieoriëntering komt. Bovendien straft ze slechts de studenten die de eerlijkheid hebben om zich uit te schrijven.
- Het probleem met de administratieve heroriënteringen moet zo snel mogelijk worden opgelost.
- Er moet een soort van amnestiemaatregel komen in de vorm van een extra joker voor studenten die het slachtoffer zijn geworden van de curriculumhervormingen ten gevolge van de BAMA-hervorming.